

พฤติกรรมการใช้ การรู้เท่าทันสื่อ และผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

USAGE BEHAVIOR, MEDIA LITERACY, AND THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA USE OF THE ELDERLY IN KANCHANABURI MUNICIPALITY

ธนะชัย นันนแก้ว*

Thanachai Nankaew*

คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Faculty of Business Administration and Public Administration, Western University

Received: January 8, 2026 / Revised: April 23, 2026 / Accepted: May 6, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี 2) การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี 3) ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี 4) เปรียบเทียบความแตกต่างของผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ตามพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ และ 5) การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 378 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า พบว่า 1) ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ส่วนใหญ่นิยมใช้สื่อสังคมประเภทไลน์ (Line) ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Smart Phone) มากที่สุดโดยใช้อยู่ที่พักอาศัยเป็นหลัก มีความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน ครั้งละ 30-60 นาที เพื่อคุยกับเพื่อนปัจจุบันและเพื่อนเก่าและมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์เดือนละ 100-399 บาท 2) การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีทักษะการเข้าถึงมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการประเมินสื่อ ทักษะการสร้างสรรค์ และทักษะการมีส่วนร่วม ตามลำดับ 3) ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี มีผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีด้านสุขภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านอารมณ์และจิตใจผลกระทบด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ตามลำดับ 4) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และค่าใช้จ่ายในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกันมีผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 และ 5) การรู้เท่าทัน

*Corresponding Author

E-mail: thanachai.na@western.ac.th

สื่อออนไลน์ในทักษะด้านการวิเคราะห์และทักษะด้านการสร้างสรรค์มีอิทธิพลร่วมต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01

คำสำคัญ: พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อ ผลกระทบจากการใช้สื่อ ผู้สูงอายุ

Abstract

This study aimed to investigate 1) the online media usage behavior of the elderly in Kanchanaburi Municipality; 2) their level of online media literacy; 3) the impacts of online media use among the elderly; 4) differences in the impacts of online media use based on online media usage behavior; and 5) the influence of online media literacy on the impacts of online media use among the elderly. This study employed a quantitative research design. The sample consisted of 378 elderly individuals aged 60 years and above residing in Kanchanaburi Municipality, Kanchanaburi Province. The sample size was determined using Yamane's formula at a 95% confidence level, and convenience sampling was applied. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, Analysis of Variance (ANOVA), and multiple regression analysis.

The results revealed the following 1) most elderly participants primarily used Line as their preferred social media platform via smartphones, mainly at home using it daily for 30-60 minutes per session to communicate with current and former friends, with monthly expenses ranging from 100 to 399 baht; 2) the overall level of social media literacy among the elderly was moderate, with access skills ranking highest, followed by analytical skills, media evaluation skills, creative skills, and participatory skills, respectively; 3) the overall impacts of social media use among the elderly were moderate level, with health impacts ranking highest, followed by emotional and mental impacts, economic impacts, and social impacts; 4) differences in social media usage behaviors-including frequency, duration, purpose, and expenditure-resulted in significantly different impacts from online media use among the elderly at 0.01 level; 5) online media literacy in terms of analytical skills and creative skills significantly jointly influenced the impacts of online media use among the elderly at the 0.01 level.

Keywords: Social Media Usage Behavior, Media Literacy, Impact of Media Use, Elderly

บทนำ

ในปัจจุบันนี้สื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของประชาชนเพิ่มขึ้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงการใช้สื่อออนไลน์ไปตามกระแสความนิยมของกลุ่มผู้ใช้งาน สื่อออนไลน์มีทั้งข้อดีและข้อเสีย สามารถส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ อาชีวกรรมคอมพิวเตอร์และความมั่นคงทั้งในแง่บวกและแง่ลบได้ หากนำข้อดีมาใช้ในการสื่อสารข้อมูลจากหน่วยงานราชการสู่สาธารณะ และลดข้อด้อย รวมทั้งหาแนวทางการป้องกันผลด้านลบไม่ให้เกิดขึ้น สื่อสังคมออนไลน์จะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนสื่อหลักที่มีอยู่เดิมได้เป็นอย่างดี สร้างโอกาสให้หน่วยงานราชการสามารถสื่อสารกับสาธารณะ และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายกลุ่มต่าง ๆ ได้มากขึ้น (Jeranathep, 2022)

สื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อผู้คนทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ซึ่งจะต้องรู้เท่าทันและสามารถใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย และสมาร์ตโฟนในการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร โปรแกรมการดูแลสุขภาพ จนถึงการทำธุรกรรมทางการเงิน โทรศัพท์มือถือถูกพัฒนาให้ฉลาดและอำนวยความสะดวกได้มากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุใช้งานโทรศัพท์ มือถือสมาร์ตโฟนได้มากกว่าการพูดคุย ทำให้การสื่อสารกว้างขวางมากขึ้น เพราะสามารถพบเจอกับคนใหม่ ๆ ที่ไม่รู้จัก หรืออาจจะเคยรู้จักกัน เช่น เพื่อนร่วมรุ่น สมัยเมื่อครั้งยังหนุ่มยังสาว รวมถึงสามารถเข้าถึงกลุ่มต่าง ๆ บนโลกออนไลน์ เช่น เพจการทำบุญ กีฬา สุขภาพ ได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน (Department of Older Persons, 2022)

การรู้เท่าทันสื่อเป็นความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาสาระของสื่อ สามารถโต้ตอบได้อย่างมีสติและรู้ตัว สามารถตั้งคำถามว่า สื่อถูกสร้างขึ้นได้อย่างไร เช่น ใครเป็นเจ้าของสื่อ ใครผลิต และผลิตภายใต้ข้อจำกัดใด ควรเชื่อหรือไม่ หรือมีค่านิยมความเชื่ออะไรที่แฝงมากับสื่อนั้น ผู้ผลิตสื่อ

หวังผลอะไรจากเรา ดังนั้น การรู้เท่าทันสื่อ จึงเป็นสิ่งจำเป็นทำให้ผู้สูงอายุสามารถแยกแยะและสามารถเลือกรับสื่อที่เป็นประโยชน์กับตนเองและครอบครัวได้ โดยไม่ส่งผลกระทบในทางที่ไม่ดีต่อตนเอง (Department of Communication Arts, 2022)

ในปัจจุบันสังคมไทยมีสัดส่วนของผู้สูงอายุหรือประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่าง ในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นสิงคโปร์ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น มีนโยบายการผลักดันการสร้างองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้กับผู้สูงอายุ เพราะมองเห็นว่าหากผู้สูงอายุเข้าถึงและใช้ประโยชน์เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน พร้อมมีโอกาสเพียงพออาจสร้างงานสร้างรายได้ สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป (National Statistical Office, 2022)

การใช้งานสื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ประโยชน์ของสื่อออนไลน์มีเดียต่อผู้สูงอายุ คือ การรับรู้ข่าวสาร ก้าวทันโลก เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลาอย่างง่ายดาย คลายความเหงา ติดต่อกับลูกหลานง่ายขึ้นเพียงปลายนิ้วสัมผัส มีสังคมพบปะเพื่อนฝูงในวัยเดียวกันได้ง่ายขึ้น แก้ไขปัญหาสุขภาพเบื้องต้น และข้อเสียจากการใช้สื่อออนไลน์มากเกินไปส่งผลให้เสียสุขภาพจากการจ้องอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นานเกินไปจนสายตาวูบวามัว เป็นการทำลายจอประสาทตา ทำนั้งที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ปวดต้นคอ ปวดหลัง การใช้สื่อออนไลน์ก่อนเข้านอน จะทำให้นอนไม่หลับ เนื่องจากการกระตุ้นระบบประสาทมากเกินไปจนอาจนำมาซึ่งโรคนอนไม่หลับเรื้อรัง และโรคซึมเศร้า ขาดการออกกำลังกาย ขาดการปฏิสัมพันธ์กับคนใกล้ชิด บางรายสูญเสียทรัพย์สินเงินทองและเวลามากเกินไปโดยไม่จำเป็น อาจทำให้บริโภคข้อมูลที่ผิด หากทำตามก็อาจจะนำไปสู่อันตรายได้ (Department of Older Persons, 2022)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้ การรู้เท่าทันสื่อ และผลกระทบจาก

การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้การรู้เท่าทันสื่อ และผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี เพื่อนำข้อมูลไปใช้เพื่อสนับสนุนการออกแบบการสื่อสารของเทศบาลเมืองกาญจนบุรีไปสู่ผู้สูงอายุและเป็นข้อมูลสนับสนุนให้มีการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี
3. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ตามพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์
5. เพื่อศึกษาการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้ การรู้เท่าทันสื่อ และผลกระทบจากการใช้ออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ได้มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกของจิตใจทั้งภายในและภายนอก ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Jandaeng et al., 2019) การเกิดพฤติกรรมมนุษย์นั้น จะเกิดพฤติกรรมอยู่ 3 ระดับ ดังนี้

1. พฤติกรรมระดับอุปนิสัย เป็นพฤติกรรมที่สะท้อนมาจากความคิดและอารมณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล

2. พฤติกรรมระดับบุคลิกภาพ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากแบบแผนของความคิด ความรู้สึก รวมไปถึงการแสดงออกของแต่ละคน

3. พฤติกรรมระดับพฤติกรรม เป็นผลมาจากการผสมผสานขององค์ประกอบต่าง ๆ ในตัวมนุษย์แล้วจึงถูกกล่อมเกลียดด้วยสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ได้แก่ ปัจจัยด้วยจิตวิทยา ประกอบด้วย การรับรู้ เจตคติ และสติปัญญา ปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย ครอบครัว ชุมชน และเพื่อน และปัจจัยด้านสถานการณ์ ประกอบด้วย สถานที่ การปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้างและอิทธิพลจากดาราศาสตร์และสื่อต่างๆ

Tipmalai (2019) ได้ศึกษา พฤติกรรมและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสิทธิของผู้สูงอายุผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภท เฟสบุ๊ก (Facebook) ผ่านโทรศัพท์มือถือเพื่อติดต่อเพื่อนเก่า/ครอบครัว ในช่วงเวลา 11.01-15.00 น. น้อยกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์ และครั้งละ 1-2 ชั่วโมง

Somsuk (2020) ได้ศึกษา พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุใช้เฟซบุ๊กมานานมากกว่า 2 ปี ใช้สัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง เพื่อติดต่อกับคนในครอบครัว มีเพื่อนในเฟซบุ๊กมากกว่า 50 คน ส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้อง ใช้ในช่วงเวลาระหว่าง 16.01-18.00 น. และในที่ที่พักอาศัยของตนเอง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุสามารถสรุปพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุประกอบด้วย ประเภทของสื่อออนไลน์ที่ใช้ อุปกรณ์ที่ใช้สื่อออนไลน์ สถานที่ที่ใช้สื่อออนไลน์ ความถี่ในการใช้สื่อออนไลน์ ระยะเวลาที่ใช้สื่อออนไลน์ วัตถุประสงค์หลักในการใช้สื่อออนไลน์ และค่าใช้จ่ายในการใช้สื่อออนไลน์

แนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ

การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) คือ การอ่านสื่อให้ออกเพื่อพัฒนาทักษะการเข้าถึงสื่อการวิเคราะห์สื่อ การตีความเนื้อหาของสื่อ การประเมินค่าสื่อและเข้าใจผลกระทบของสื่อ ตลอดจนสามารถสร้างสื่อเพื่อการสื่อสารที่เป็นประโยชน์ได้ (Tongkamnut, 2023) องค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ (Thai Health Promotion Foundation, 2017) จำแนกได้ 5 องค์ประกอบ คือ

1. ทักษะการเข้าถึง หมายถึง ทักษะการเข้าถึงสื่อจึงเป็นความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการสร้างโอกาสให้ตนได้รับสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างเต็มที่ รวดเร็ว สามารถรับรู้เข้าใจเนื้อหาของสื่อประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเต็มความสามารถ

2. ทักษะการวิเคราะห์ หมายถึง ทักษะการวิเคราะห์เป็นความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการบอกหรืออธิบายเพื่อแยกแยะข้อเท็จจริงจากการนำเสนอของสื่อ

3. ทักษะการประเมินสื่อ หมายถึง ทักษะการประเมินสื่อเป็นความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อเลือกรับหรือปฏิเสธ ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลเปิดรับ

4. ทักษะการสร้างสรรค หมายถึง ทักษะที่บุคคลเมื่อมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ ประเมินค่าสื่อได้อย่างถ่องแท้แล้ว

5. ทักษะการมีส่วนร่วม หมายถึง ทักษะการมีส่วนร่วม ความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวิพากษ์แสดงความคิดเห็น ทำงานร่วมกัน และใช้ประโยชน์จากสื่อ

Wuthirangsi (2024) ได้ศึกษาการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ด้านความสามารถในการเข้าถึงสื่อดิจิทัล กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการเข้าถึง

สื่อดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการทำความเข้าใจเนื้อหาของสื่อดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านความสามารถในการวิเคราะห์และประเมิน กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านการมีปฏิสัมพันธ์อย่างปลอดภัยต่อเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างมีปฏิสัมพันธ์อย่างปลอดภัยต่อเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

Rueangyot (2020) ได้ศึกษาการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงวัย พบว่า ภาพรวมสรุปได้ว่า ผู้สูงวัยส่วนใหญ่มีการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีความบ่อยครั้งในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในด้านการประเมินค่าสื่อมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการผลิตและสร้างสรรค์ ถัดมาคือ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และด้านการเข้าถึงข้อมูลน้อยที่สุดตามลำดับ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุสามารถสรุปองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อได้ 5 องค์ประกอบคือ ทักษะที่ 1 การเข้าถึง ทักษะที่ 2 การวิเคราะห์ ทักษะที่ 3 การประเมินสื่อ ทักษะที่ 4 การสร้างสรรค์ และทักษะที่ 5 การมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ

การใช้สื่อออนไลน์มีผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ (Sirirattrakha, 2025) หากนำสื่อออนไลน์มาใช้ในเชิงสร้างสรรค์และมีการกำกับดูแลอย่างเหมาะสมจะมีผลกระทบเชิงบวก ดังนี้

1. การเข้าถึงข้อมูลและการเรียนรู้ สื่อออนไลน์เปิดโอกาสให้เข้าถึงแหล่งความรู้จำนวนมาก มีบทบาทเป็น “ห้องเรียนออนไลน์” ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. การพัฒนาอัตลักษณ์ส่วนบุคคล การใช้สื่อออนไลน์เป็นสื่อในการแสดงออกถึงความสนใจ ความคิดสร้างสรรค์

3. การเชื่อมโยงเครือข่ายทางสังคม สื่อออนไลน์

ช่วยให้สามารถเชื่อมต่อกับครอบครัว เพื่อน และกลุ่มที่มีความสนใจคล้ายกัน

4. เป็นช่องทางใหม่ในการสร้างอาชีพและรายได้ ในบางกรณีสามารถใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสร้างรายได้

ผลกระทบเชิงลบที่ไม่ควรมองข้ามในประเด็นต่อไป

1. ปัญหาสุขภาพจิต การใช้สื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่องและมากเกินไปส่งผลต่อสุขภาพจิต เช่น ภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล และภาวะการนอนหลับผิดปกติ เนื่องจากการใช้มือถือก่อนนอน ซึ่งรบกวนวงจรการหลับ

2. การเสพติดหน้าจอ การเสพติดหน้าจอส่งผลต่อความสามารถในการควบคุมตนเองลดลง

3. การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ หรือการบูลลี่ทางไซเบอร์ เช่น การคอมเมนต์ดูถูกเหยียดหยาม หรือประจาน

4. ผลกระทบต่อพฤติกรรม เนื้อหาบางประเภทในสื่อออนไลน์ เช่น ความรุนแรง ลามก หรือ Fake News ส่งผลให้เกิดการลดทอนคุณค่าทางจริยธรรม เกิดค่านิยมบริโภคนิยม

5. การละเมิดความเป็นส่วนตัว ข้อมูลส่วนตัว และข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อนสามารถค้นหาได้ง่ายจากบัญชีผู้ใช้ ข้อมูลเหล่านี้มักถูกนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการตลาด การหลอกลวงและการฉ้อโกง และการขโมยตัวตน

Champathong และ Kaewprae (2021) ได้ศึกษาแนวทางการใช้สื่อออนไลน์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง พบว่า ปัญหา อุปสรรค และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางมีปัญหา อุปสรรค และคุณภาพชีวิตในด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านสังคม ซึ่งปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวมีความจำเป็นต้องใช้สื่อออนไลน์เข้ามาช่วยพัฒนาด้วย จึงร่วมกันค้นหาแนวทางการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ได้แก่

ด้านเศรษฐกิจ มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่งเสริมสินค้าให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ด้านสุขภาพ ส่งเสริมการใช้แอปพลิเคชันไลน์ (Line) เฟซบุ๊ก (Facebook) และยูทูบ (YouTube) เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ฟังและชมคลิปบันเทิง สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ ทำให้รู้สึกสบายใจ ผ่อนคลาย ด้านที่อยู่อาศัยและชุมชน มีการส่งเสริมการใช้แอปพลิเคชันไลน์ (Line) และเฟซบุ๊ก (Facebook) ในการสืบค้นและแชร์ข้อมูลการจัดที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะและน่าอยู่ และติดต่อกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสิ่งรองรับผู้สูงอายุให้มีคุณภาพที่ดี ด้านกลุ่มสังคมและชุมชน ใช้สื่อออนไลน์เพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับหน่วยงานด้านสวัสดิการกองทุนผู้สูงอายุ และด้านความภูมิใจคุณค่าในตนเอง ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่งเสริมการทำงานเพื่อสังคม การแบ่งปันข้อมูล

Atsajan (2024) ได้ศึกษาด้านผลกระทบของการใช้สื่อสังคมของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีผลกระทบของการใช้สื่อออนไลน์ด้านอุปกรณ์ เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ด้านสภาพแวดล้อม เช่น สมาชิกในครอบครัวไม่สนับสนุนอุปกรณ์ ด้านอารมณ์และจิตใจ เช่น การได้รับความบั่นทอนและด้านสุขภาพ เช่น อาการตาฟ้ามัวจากการใช้สายตา/ สายตาดูผิดปกติหรือเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

Waiyawassana และ Maen-in (2023) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในกลุ่มผู้สูงอายุในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ด้านเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุใช้เงินเป็นค่าบริการโทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ตมากที่สุด ด้านสังคมมีการสื่อสารกับเพื่อนวัยเดียวกันเพิ่มขึ้นมากที่สุด ด้านอารมณ์และจิตใจ เกิดความเครียดจากข้อมูลข่าวสารด้านอาชญากรรมมาก และด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการออกกำลังกายที่เหมาะสมมากที่สุด

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ สามารถสรุปผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุได้ที่ส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และจิตใจ และด้านสุขภาพ

จากการทบทวรรณกรรมได้มีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ และผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้สรุปตัวแปรต่าง ๆ เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

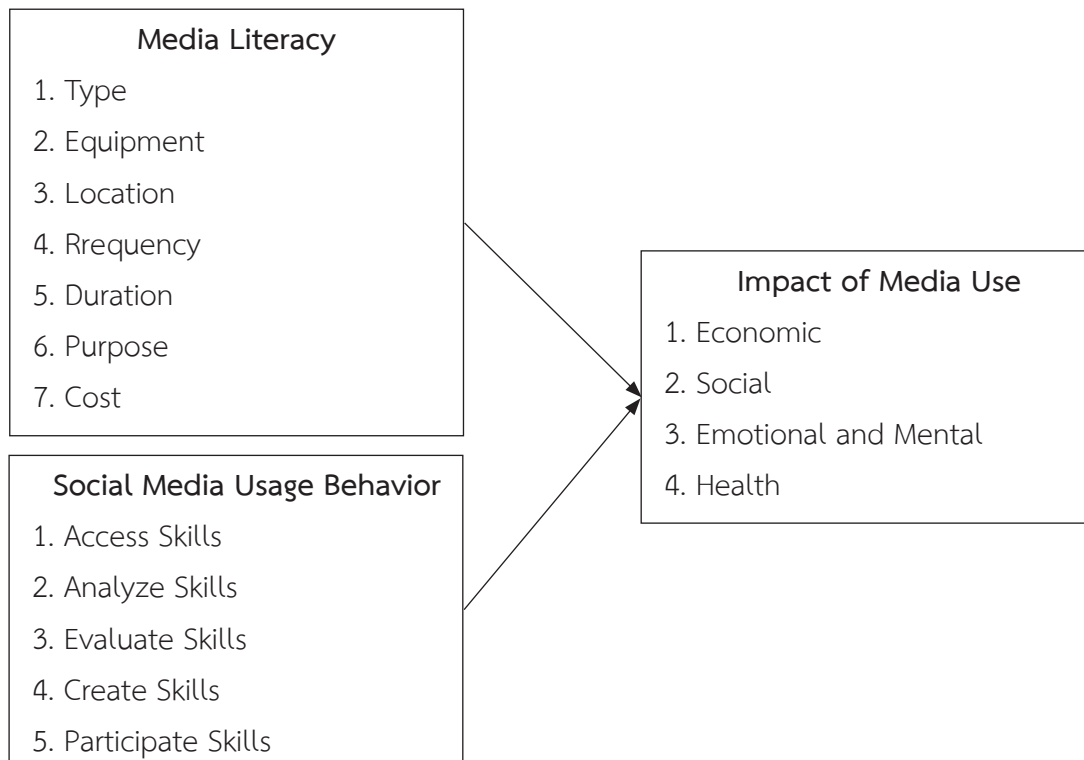

Figure 1 Research Framework

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการกำหนดสมมติฐานการวิจัยดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 (H_1) พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ที่แตกต่างกัน มีผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 (H_2) การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปอาศัย

อยู่ในเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 6,630 คน (Department of Provincial Administration, 2025)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 378 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองกาญจนบุรี เช่น ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ชมรมจิตอาสาผู้สูงอายุเทศบาลเมืองกาญจนบุรี และเสริมสร้างสุขภาพเทศบาลเมืองกาญจนบุรี เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน เป็นคำถามปลายปิด ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จำนวน 5 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ทักษะ คือ ทักษะการเข้าถึง ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการประเมินสื่อ ทักษะการสร้างสรรค์ และทักษะการมีส่วนร่วม เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 ข้อ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านสุขภาพ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องด้านโครงสร้างเนื้อหา ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ และภาษาที่ใช้ เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาคัดเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดสอบการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพรายข้อ (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ในแต่ละส่วน โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.874

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับตรวจสอบเอกสารให้

ถูกต้อง จากนั้นได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จำนวน 378 คน ในช่วงระยะเวลา ระหว่างเดือนตุลาคมถึง พฤศจิกายน 2568 และได้ นำแบบสอบถามมาสำรวจความครบถ้วนในเนื้อความที่ตอบแบบสอบถาม แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจำนวน 378 รายที่เป็นข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และนำข้อมูลไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูลทั่วไปที่พบ และการวิเคราะห์โดยสถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นการบรรยายข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression Analysis: MRA) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.80 อายุระหว่าง 60-65 ปี ร้อยละ 61.40 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. มากที่สุดร้อยละ 31.50 ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ/เกษียณอายุ ร้อยละ 60.30 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาทมากที่สุด ร้อยละ 32.50 ลักษณะของสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับสามีหรือภรรยา ร้อยละ 45.80

และส่วนใหญ่สถานภาพสมรส ร้อยละ 60.10

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมใช้สื่อสังคมประเภทไลน์ (Line) มากที่สุด ร้อยละ 62.70 นิยมใช้บริการสื่อสังคมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Smart Phone) ร้อยละ 89.40 ส่วนใหญ่ใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ในที่พักอาศัย ร้อยละ 96.00 มีความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน ร้อยละ 68.30 ใช้สื่อสังคมออนไลน์ครั้งละ 30-60 นาทีต่อวัน ร้อยละ 44.70 ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเชื่อมต่อและสร้างความสัมพันธ์มากที่สุด ร้อยละ 54.20 และมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์เดือนละ 100-399 บาท ร้อยละ 65.30

3. ผลการวิเคราะห์การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) เมื่อจำแนกเป็นทักษะต่าง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ดังนี้ 1) ทักษะการเข้าถึงอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) 2) ทักษะการวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40) 3) ทักษะการประเมินสื่ออยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31) 4) ทักษะการสร้างสรรคอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.14) และ 5) ทักษะการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.13)

4. ผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.79) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.33) โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับผลกระทบจากการใช้เงินเป็นค่าบริการโทรศัพท์/อินเทอร์เน็ตจำนวนมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.49) ด้านสังคมมีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.82) โดยได้รับผลกระทบเรื่องมีการสื่อสารกับคนในครอบครัวและคนรู้จักเพิ่มขึ้นมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.57) ด้านอารมณ์และจิตใจมีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.97) โดยมีผลกระทบเรื่องได้รับความบันเทิงและคลายความเครียดจากการดูหนัง ฟังเพลง ดูกีฬา เล่นเกม และติดตามข้อมูลดารานักแสดงหรือศิลปินที่ชื่นชอบมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.65) ด้านสุขภาพมีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.07) โดยมีผลกระทบเรื่องการได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านการดูแลสุขภาพ การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การป้องกันและรักษาโรคมามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.73)

5. ผลศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ตามพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์

Table 1 This Analysis Compares the Differences in the Impact of Online Media Use on the Elderly in Kanchanaburi Municipality, based on their Online Media Exposure Behavior.

Media Literacy	F	Sig.
Social media services used	1.254	0.287
Devices used for social media use	0.346	0.792
Location where social media is used	1.236	0.267
Frequency of social media use	24.900	0.000*
Duration of social media use	37.720	0.000*
Purpose of social media use	13.960	0.000*
Cost of social media use	6.565	0.000*

*Statistically significant at the 0.01 level

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ตามพฤติกรรมการเปิดรับสื่อออนไลน์ ด้วยการการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า ความถี่ในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ ระยะเวลาในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ วัตถุประสงค์หลักของการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ และค่าใช้จ่ายในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน มีผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (Post-hoc test) พบว่า ความถี่ในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ ทุกวันมีผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี มากกว่าความถี่ในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ สัปดาห์ละ 3-4 วันและสัปดาห์ละ 1-2 วัน

ระยะเวลาในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ น้อยกว่า 30 นาที มีผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์

ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี มากกว่าระยะเวลาในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ ครั้งละ 30-60 นาที ครั้งละ 60-90 นาที ครั้งละ 90-120 นาที และมากกว่า 120 นาที

วัตถุประสงค์หลักของใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเชื่อมต่อและสร้างความสัมพันธ์ มีผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี มากกว่าวัตถุประสงค์หลักของการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์เพื่อความบันเทิงและพักผ่อน

ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ 100-399 บาทต่อเดือน มีผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี มากกว่าค่าใช้จ่ายในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ 400-699 บาทต่อเดือน

6. ผลศึกษาการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

Table 2 Analysis of Media Literacy and its Influence on the Impact of Online Media Use among the Elderly in Kanchanaburi Municipality

Social Media Usage Behavior	b	SE b	Beta	t-test	Sig.
(Constant)	1.041	0.130		8.027	0.000
Access Skills	0.071	0.042	0.105	1.679	0.094
Analyze Skills	0.271	0.058	0.350	4.653	0.000*
Evaluate Skills	0.032	0.048	0.045	0.660	0.510
Create Skills	0.145	0.052	0.181	2.490	0.006*
Participate Skills	0.007	0.043	0.010	0.168	0.866
R = 0.588, R ² = 0.346, R ² (Adjusted) = 0.337, SEE = 0.516, F = 39.31, Sig of F = 0.000					

*Statistically significant at the 0.01 level

จากตารางที่ 2 พบว่า การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ตามระดับการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ มีค่า F เท่ากับ 39.31 มีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.01 แสดงว่า ระดับการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีได้ร้อยละ 34.60

ในส่วนค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุของการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์แยกเป็นรายด้าน มีอยู่ 2 ด้านที่มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.01 คือ ทักษะด้านการวิเคราะห์ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุเท่ากับ 0.350 และทักษะด้านการสร้างสรรค์มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุเท่ากับ 0.181 โดยมีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 และ 0.006 ตามลำดับ แสดงว่า ทักษะด้านการวิเคราะห์และทักษะด้านการสร้างสรรค์มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01

สามารถอธิบายค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุได้ ดังนี้ ทักษะด้านการวิเคราะห์ มีค่า Beta เท่ากับ

0.350 หมายความว่า ถ้าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีมีทักษะด้านการวิเคราะห์เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จะเพิ่มขึ้น 0.350 หน่วย แต่ถ้าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีมีทักษะด้านการวิเคราะห์ลดลงหนึ่งหน่วย ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จะลดลง 0.350 หน่วย

ทักษะด้านการสร้างสรรค์ มีค่า Beta เท่ากับ 0.181 หมายความว่า ถ้าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีมีทักษะด้านการสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จะเพิ่มขึ้น 0.181 หน่วย แต่ถ้าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีมีทักษะด้านการสร้างสรรค์ลดลงหนึ่งหน่วย ผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จะลดลง 0.181 หน่วย

จากข้างต้นจะเห็นว่า ค่า Beta ของทักษะด้านการวิเคราะห์มีค่า Beta มากกว่าทักษะด้านการสร้างสรรค์ แสดงว่าทักษะด้านการสร้างสรรค์อิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีมากกว่าทักษะด้านการสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01

อภิปรายผล

ผลที่ได้จากการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้การรู้เท่าทันสื่อ และผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี พบประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

1. จากการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ส่วนใหญ่นิยมใช้สื่อสังคมประเภทไลน์ (Line) ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Smart Phone) มากที่สุด โดยใช้อยู่ที่พักอาศัยเป็นหลัก มีความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน ครั้งละ 30-60 นาที เพื่อคุยกับเพื่อนปัจจุบันและเพื่อนเก่า มีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์เดือนละ 100-399 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของ Somsuk (2020) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์เกือบทุกวัน เพื่อพูดคุยติดต่อกับครอบครัวและเพื่อน โดยใช้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่และใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่บ้านพักอาศัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Waiyawassana และ Maen-in (2023) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า ระยะเวลาที่ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ย 4-6 ชั่วโมงต่อวัน วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อความบันเทิงแก้เหงา ใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านช่องทางโทรศัพท์มือถือ และใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่บ้านเป็นหลัก นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในด้านความถี่ในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ ระยะเวลาในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ วัตถุประสงค์หลักของใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ และค่าใช้จ่ายในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน มีผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yamsribua และ Kruthangka (2024) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์กับผลกระทบการใช้สื่อสังคมออนไลน์มี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สาเหตุที่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีใช้สื่อออนไลน์ประเภทไลน์ (LINE) มากที่สุดเนื่องจากรูปแบบการใช้งานที่ไม่ซับซ้อน รองรับการส่งสติ๊กเกอร์ รูปภาพ หรือวิดีโอคอล ซึ่งเหมาะกับวัตถุประสงค์การใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี เพื่อการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนเก่าและเพื่อนปัจจุบัน เป็นการรักษาสัมพันธภาพทางสังคมและลดความโดดเดี่ยวทางสังคมในวัยเกษียณ ในส่วนของอิทธิพลของพฤติกรรมการสื่อออนไลน์ในด้านความถี่ ระยะเวลา วัตถุประสงค์ และค่าใช้จ่ายที่มีต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ยังมีการใช้งานสื่อออนไลน์บ่อยครั้งหรือระยะเวลานานขึ้น ยิ่งส่งผลกระทบทั้งในทางบวก เช่น การได้รับข่าวสารหรือ ความสุขทางใจ เป็นต้น และในทางลบ เช่น สุขภาพสายตาหรือการหลงเชื่อข่าวปลอม เป็นต้น

2. จากการวิจัยพบว่า การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีทักษะการเข้าถึงมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการประเมินสื่อ ทักษะการสร้างสรรค์ และทักษะการมีส่วนร่วม ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yutyunyong (2022) ที่ได้ศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพฯ พบว่า ผู้สูงอายุมีความรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับพื้นฐาน มีความรู้และความเข้าใจ มีทักษะการใช้และรักษาความปลอดภัยในข้อมูลของตนเอง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rueangyot (2020) ที่ได้ศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงวัย พบว่า ผู้สูงวัยส่วนใหญ่มีการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ในด้านการประเมินค่าสื่อมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการผลิตและสร้างสรรค์ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และด้านการเข้าถึงข้อมูลตามลำดับ จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อในด้านการ

เข้าถึงเนื่องจากการใช้งานสื่อออนไลน์เป็นประจำทุกวันวันละไม่ต่ำกว่า 30 นาทีทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการสร้างโอกาสให้ตนได้รับสื่อออนไลน์อย่างเต็มที่มากกว่าทักษะอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ในทักษะด้านการวิเคราะห์และทักษะด้านการสร้างสรรค์มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี สอดคล้องกับ Tancharoen (2022) ที่ได้กล่าวถึงผู้สูงวัยกับการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลว่า การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลเป็นการรับมือกับข้อมูลข่าวที่มีปริมาณมากจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนต้องตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอย่างมากโดยเฉพาะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของผู้สูงวัย เพื่อป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่อหรือคล้อยตามไปกับข้อมูลต่าง ๆ ในสื่อดิจิทัล เนื่องจากสื่อดิจิทัลมีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตเนื้อหาส่งผลต่อผู้สูงอายุและสังคม ดังนั้นระดับความรู้ด้านสื่อในปัจจุบันทำให้ สามารถควบคุมและใช้ประโยชน์จากการเปิดเผยตัวตนผ่านสื่อได้มากขึ้น ทั้งการเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ และหากตระหนักถึงผลกระทบจากสื่อดิจิทัลจะสามารถควบคุมผลกระทบเหล่านั้นได้มากขึ้น จะเห็นได้ว่าการที่ผู้สูงอายุมีทักษะการเข้าถึงมากที่สุด หมายความว่าความพร้อมของการใช้สื่อออนไลน์ในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี เช่น การเข้าถึงอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Smart Phone) และอินเทอร์เน็ตในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีมีความพร้อมสูง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ หากผู้สูงอายุอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้สื่อออนไลน์ทักษะการเข้าถึงจะยิ่งเพิ่มมากขึ้น

สรุปผล

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ การรู้เท่าทันสื่อ และผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี พบว่า

1. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

ส่วนใหญ่นิยมใช้สื่อสังคมประเภทไลน์ (Line) ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Smart Phone) มากที่สุด โดยใช้อยู่ที่พักอาศัยเป็นหลัก มีความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน ครั้งละ 30-60 นาทีเพื่อคุยกับเพื่อน ปัจจุบันและเพื่อนเก่า และมักใช้จ่ายในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์เดือนละ 100-399 บาท

2. การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีทักษะการเข้าถึงมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการประเมินสื่อ ทักษะการสร้างสรรค์ และทักษะการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

3. ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีมีผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีด้านสุขภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านอารมณ์และจิตใจผลกระทบด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ตามลำดับ

4. พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในด้านความถี่ในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ ระยะเวลาในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ วัตถุประสงค์หลักของใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ และค่าใช้จ่ายในการใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

5. การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ในทักษะด้านการวิเคราะห์และทักษะด้านการสร้างสรรค์มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้ การรู้เท่าทันสื่อ และผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้สูงอายุที่

อาศัยในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี มีการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุที่อาศัยทั้งในส่วนงานของภาครัฐและผู้ดูแลในครอบครัวควรส่งเสริมการให้ความรู้ในเรื่องของการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์แก่ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะทักษะการสร้างสรรค์และทักษะการมีส่วนร่วมที่พบว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรียังมีทักษะทางด้านนี้น้อยกว่าทักษะด้านอื่น ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีทักษะในการรู้เท่าทันสื่อในทุก ๆ ด้านเพิ่มมากขึ้น และป้องกันผลกระทบจากการใช้สื่อในเชิงลบให้แก่ผู้สูงอายุอีกด้วย

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีได้รับผลกระทบเชิงบวกจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านสุขภาพ โดยผู้สูงอายุได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านการดูแลสุขภาพ การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การป้องกันและรักษาโรคมามากที่สุด และได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านการออกกำลังกายและการแบ่งเวลาทำกิจกรรมที่เหมาะสมมากที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น เทศบาล หน่วยงานสาธารณสุขต่าง ๆ ควรใช้สื่อออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูลด้านสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อออนไลน์ประเภทไลน์ (LINE) ที่ผู้สูงอายุนิยมใช้งานมากที่สุด รองลงมาคือ เฟสบุ๊ก (Facebook) เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึงและเป็นประโยชน์กับการดูแล

สุขภาพของผู้สูงอายุมากที่สุด นอกจากนี้ ยังพบว่าความถี่และระยะเวลาในการใช้สื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรี โดยระยะเวลาการใช้งานสื่อออนไลน์น้อยยิ่งส่งผลกระทบต่อผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีน้อยลงตามไปด้วย ดังนั้น จึงควรส่งเสริมการให้ความรู้ในการใช้สื่อออนไลน์แก่ผู้สูงอายุให้สามารถใช้งานสื่อออนไลน์ได้อย่างถูกต้องและส่งผลกระทบในเชิงบวกแก่ผู้สูงอายุมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นวิจัยในรูปแบบเชิงปริมาณเท่านั้น ดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับเป็นฐานข้อมูลของผู้สูงอายุ

2.2 การศึกษาครั้งนี้เป็นศึกษาเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองกาญจนบุรีเท่านั้น ควรมีการขยายกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาไปยังพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้ผลการศึกษาที่ได้มีครอบคลุมมากขึ้น เนื่องจากปัจจัยทางด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม ในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันอาจจะส่งผลให้พฤติกรรมการใช้ การรู้เท่าทันสื่อ และผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุแตกต่างกันไปด้วย โดยเฉพาะพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีมีความหลากหลายทั้งทางด้านสังคม ความเชื่อ และวัฒนธรรม

References

- Atsajan, P. (2024). *Usage behavior and social media literacy of the elderly in Mueang District, Chiang Mai Province* [Master's thesis]. Chiang Mai University. [in Thai]
- Champhong, A., & Kaewprae, S. (2021). Guidelines for using social media to improve the quality of life of elders' lives in Lampang Province. *Dhurakij Pundit Communication Arts Journal*, 15(2), 235-267. [in Thai]
- Department of Communication Arts. (2022, July 28). *Media literacy*. Department of Communication Arts, Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University. <https://huso.buu.ac.th/comt> [in Thai]
- Department of Older Persons. (2022, July 5). *Elderly people and their use of social media by the Social Security Office (SSO)*. <https://www.dop.go.th/th/know/13/1634> [in Thai]
- Department of Provincial Administration. (2025). *Population statistics from civil registration (monthly)*. Bureau of Registration Administration, Department of Provincial Administration. <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage> [in Thai]
- Jandaeng, B., Kosolkittiamporn, S., & Kenaphoom, S. (2019). Factors that affecting behavior change. *Dhammathas Academic Journal*, 19(4), 235-244. [in Thai]
- Jeranathep, P. (2022, August 29). *Digital media creation on social networks*. Rabieb Bannapansara. <https://library.wu.ac.th/km/> [in Thai]
- National Statistical Office. (2022). *Key findings: ICT usage among the elderly, 2022*. National Statistical Office, Ministry of Digital Economy and Society. https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2023/20230929102632_92912.pdf [in Thai]
- Rueangyot, C. (2020). *Social media literacy among the elderly* [Master's thesis]. Thammasat University. [in Thai]
- Sirirattrakha, T. (2025). *Impacts of social media*. Happy Home Academic Center. <https://www.happyhomeclinic.com/mh16-social-media.html> [in Thai]
- Somsuk, S. (2020). Social media usage behavior of the elderly. *Parichart Journal Thaksin University*, 33(1), 62-77. [in Thai]
- Tancharoen, B. (2022). Digital media literacy related to health care among older people. *Lampang Rajabhat University Journal*, 11(2), 103-113. [in Thai]
- Thai Health Promotion Foundation. (2017, November 15). *5 elements of media literacy*. Health Learning Center Building. <https://www.thaihealth.or.th/?p=229945/> [in Thai]
- Tipmalai, W. (2019). *Behavior and perception of the elderly rights through social networks* [Master's thesis]. Silpakorn University. [in Thai]
- Tongkamnut, N. (2023). *Effect of organizing learning using 5 STEPs model on media literacy skill of elementary education* [Master's thesis]. Chulalongkorn University. [in Thai]

- Waiyawassana, R., & Maen-in, W. (2023). Social media usage behavior among the elderly: A case study of Bang Khae District, Bangkok. *SSRU Journal of Management Science*, 10(2), 114-126. [in Thai]
- Wuthirangsi, A. (2024). Digital literacy of elderly. *Sahasat: Journal of Social Sciences and Humanities*, 21(1), 90-106. [in Thai]
- Yamsribua, S., & Kruthangka, P. (2024). The relationship between social media usage and its impact on nursing students at Pathumthani University. *Journal of Nursing and Health Science*, 47(4), 50-63. [in Thai]
- Yutyunyong, T. (2022). *The social media literacy of elderly people in Bangkok*. School of Communication Arts, University of the Thai Chamber of Commerce. <https://scholar.utcc.ac.th/server/api/core/bitstreams/ac017d53-aff4-40ac-9b44-489efde23ba1/content> [in Thai]

Name and Surname: Thanachai Nankaew

Highest Education: M.B.A (Master of Business Administration),
Ubon Ratchathani University

Affiliation: Faculty of Business Administration and
Public Administration, Western University

Field of Expertise: Marketing Research